

ЗМІСТ

Засідання друге, вечірнє
(Вівторок, 5 лютого 2019 року)

Заява фракцій «Народний фронт» і Радикальної партії Олега Ляшка	...2
Прийняття Постанови «Про парламентські слухання на тему: «Збалансований розвиток людського капіталу в Україні: завдання освіти і науки»	...4
Відхилення проекту Постанови «Про Рекомендації парламентських слухань про становище молоді в Україні на тему: «Формування та реалізація державної молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації»	...22
Відхилення проекту Закону «Про внесення змін до законодавства про захист економічної конкуренції щодо визначення органами Антимонопольного комітету України розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції»	...39

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ДРУГЕ

*Сесійний зал Верховної Ради України
5 лютого 2019 року, 16 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, час, відведений для перерви, вичерпано. Прошу всіх заходити до залу, приготуватися до реєстрації. Прошу запросити всіх народних депутатів до залу.

Колеги, будь ласка, займайте робочі місця. Чому так мало народних депутатів? Будь ласка, заходьте до залу. Прошу займати робочі місця.

Прошу всіх приготуватися до реєстрації. Прошу зареєструватися для участі у вечірньому пленарному засіданні.

Зареєструвався 351 народний депутат. Вечірнє пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Колеги, перш ніж розпочати засідання, хочу сказати, що ми раді вітати учнів із міста Нова Одеса Миколаївської області Новоодеського професійного аграрного ліцею – це молода опора нашої держави (*Оплески*). Побажаємо їм наполегливості у підкоренні нових вершин. Вони сьогодні в залі, з нами, давайте їх привітаємо. Вітаємо наших гостей у Верховній Раді, вітаємо наших учнів (*Оплески*).

Надійшла заява від двох фракцій – «Народного фронту» і Радикальної партії Олега Ляшка, з проханням оголосити перерву. Вони готові замінити перерву на виступ з трибуни.

Для виступу від фракцій на трибуну запрошується голова фракції «Народний фронт» Максим Бурбак. Будь ласка, пане Максиме.

БУРБАК М.Ю., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів та осіб з інвалідністю (одномандатний виборчий округ № 204, Чернівецька область, політична партія «Народний фронт»)*. Шановні колеги! По-перше, хочу сказати, що щиро вдячний нашим колегам з Радикальної партії Олега Ляшка за те, що надали сьогодні можливість з цієї трибуни повідомити дуже важливу новину.

Генеральна прокуратура України нарешті відкрила кримінальне провадження проти Медведчука (*Оплески*). Фракція «Народний фронт» вітає це рішення. Медведчук послідовно працює в інтересах Росії. Донедавна він мав у переговорному процесі, а може й досі має, напівофіційний статус, буцімто для звільнення українських заручників. Складно сказати, кого Медведчук більше представляв в цих переговорах: Кремль чи Україну.

Точно можна сказати лише одне, що діяльність таких діячів сприяє не звільненню, а захопленню нових українських заручників. Медведчук послідовно виправдовує дії держави-агресора і намагається звинуватити у цій війні Україну. Медведчук закликає до капітуляції. Він пропагує федералізацію, а фактично – розчленування України, в якій будуть ворожі анклави, контрольовані з Москви.

Медведчук постійно літає до Москви, мабуть, для отримання цінних вказівок від своїх хазяїв. Тепер Кремль, фактично офіційно, через Медведчука визнав свою причетність до цілої низки так званих телеканалів. Зокрема, йдеться про канал «112 Україна» та *News One*. Досить! Досить це терпіти!

Завдяки небайдужій громадськості і позиції фракції «Народний фронт» Генеральна прокуратура відкрила кримінальне провадження проти кума Путіна Медведчука. Ми ще раз вітаємо це рішення. Сподіваємося, вину Медведчука буде доведено і цей зрадник отримає належне покарання від Української держави (*Оплески*).

Однак, ми не повинні на цьому зупинятися. «Народний фронт» вкотре закликає парламентські фракції подати свої кандидатури до тимчасової слідчої комісії для розслідування фактів втручання Росії у вибори через своїх агентів на кшталт Медведчука. Ми ще раз закликаємо Президента, якому підпорядкована Рада національної безпеки і оборони України, запровадити санкції проти кремлівсько-медведчуківських телеканалів «112 Україна» і *NewsOne*. Це не медіа, а засоби пропаганди. Верховна Рада відповідну постанову ухвалила. Рішення за Президентом і РНБО. Українці з нетерпінням чекають на дієву протидію ворожій агентурі (*Оплески*).

Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, колеги, ми продовжуємо розгляд проектів постанов з блоку питань щодо освіти і молоді. Наступний – проект Постанови «Про парламентські слухання на тему: «Збалансований розвиток людського капіталу в Україні: завдання освіти і науки» (№ 9109).

Але спочатку хочу зробити повідомлення. Будь ласка, прошу уваги, особливо голів фракцій. Я звернувся до Апарату Верховної Ради України з проханням запропонувати законопроекти, які слід розглянути у другому читанні, у зв'язку з тим, що ми ще не затвердили тижневого порядку денного. Є два законопроекти, які мають об'єднати зал. Перший – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (щодо виплати грошової компенсації на безоплатне харчування дітей)» (№ 6230), другий – [№ 6656](#). Автор першого законопроекту Арешонков, другого – Литвин.

Прошу провести консультації. Впевнений, що весь зал підтримає ці законопроекти. Звичайно, я спочатку поставлю їх на рейтингове голосування, але це буде після того, як ми розглянемо проект постанови про парламентські слухання. Наголошую ще раз, я поставлю спочатку на рейтингове. Якщо не буде голосів, я не розпочинатиму розгляд. Вони короткі, але якщо це об'єднає зал, ми сьогодні будемо мати шанс ті законопроекти, на яких наполягає комітет, – це друге читання, а я маю право ставити тільки друге читання, – розглянути і підтримати.

Сподіваюся, що поки ми будемо розглядати проект постанови, всі зможуть провести консультації, змобілізуватися, і ми зможемо їх ухвалити.

Оголошую про перехід до розгляду проекту Постанови «Про парламентські слухання на тему: «Збалансований розвиток людського капіталу в Україні: завдання освіти і науки» ([№ 9109](#)) і ставлю на голосування пропозицію про розгляд його за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 79.

Рішення не прийнято.

На жаль.

Але, колеги, я вам нагадаю, що на ранковому засіданні ми теж розглядали законопроекти за повною процедурою, проте обидва проекти постанов, щодо освіти і щодо молоді, ми підтримали. Я впевнений, що так само буде і з цим проектом постанови: ми зможемо обговорити його детально і прийти до позитивного рішення.

Запрошую до доповіді першого заступника голови Комітету з питань науки і освіти Співаковського Олександра Володимировича.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (одномандатний виборчий округ № 182, Херсонська область, партія «Блок Петра Порошенка»)*. Дякую. Шановний Андрію Володимировичу! Шановні колеги! Шановні українці! Верховна Рада України сьогодні вчергове демонструє дійсно потужний потенціал, пов'язаний з прийняття законопроектів, які стосуються освіти, науки, інтелектуальної власності, збалансованого розвитку людського капіталу.

У першій частині я хотів би подякувати всім за продуктивне голосування щодо законопроектів [№ 9505](#) і [№ 9506](#), тому що це дозволить суттєво, революційно змінити підходи до визначення переможців і нагородження преміями Верховної Ради України, а також стипендіями.

Дійсно, під час дискусії лунали меседжі щодо того, що це не зовсім системне рішення, тому що тридцять молодих учених отримують премії розміром 60 прожиткових мінімумів, і ще тридцять – стипендії, які також становлять 60 прожиткових мінімумів. Ми це розуміємо, і ми це бачимо по зменшенню кількості населення в Україні, ми бачимо це по міграції молоді як за кордон, так і з територій півдня і сходу України. І, до речі, дуже приємно було бачити як політики, незалежно від своїх поглядів і від того, блокують вони трибуну чи ні, аплодували дітям, які приїхали.

Олегу Валерійовичу, я звертаюся до вас особисто. Ми всі аплодували цим дітям. Чому ми їм аплодували? Тому що в них ми бачимо майбутнє нашої країни. Ми з вами повинні проводити системну політику, бо це і освіта, і медицина, і якісна інфраструктура, і тоді люди захочуть залишитися на території України. На жаль, ми не маємо системної політики. Тому Комітет з питань науки і освіти запропонував... Шановні колеги, ми не можемо вирішувати окремо освітні,

соціальні, економічні проблеми, проблеми міграції, безвізу і так далі. Це системна проблема, і ми її бачимо.

Наведу простий приклад. Ми прийняли базовий Закон України «Про освіту». Добре? Добре. Там є норма, дуже важлива для всіх, що після 9 класу діти самі обирають профіль. Він може бути гуманітарним, технічним або природничо-математичним. А тепер запитання, на яке ніхто не може відповісти: що буде через 7 років? Скільки дітей навчатиметься за гуманітарним профілем, а скільки за природничо-математичним і технічним? Я вам скажу, це 1-2 відсотки.

Постає питання: що буде з інженерними спеціальностями, що буде з ІТ? Бо якщо ми будемо випускати дітей, які взагалі не знають математики, фізики, хімії, біології, яким чином ми будемо поповнювати людський капітал, який працюватиме в цих галузях?

Чому ми маємо, зокрема, проблеми з тарифами? Тому що у нас розвиток економіки відбувається лінійним шляхом. Ми повинні знайти ту ланку, взявшись за яку, ми зможемо вивести економіку на інноваційний шлях.

Без освіти, без освічених людей це зробити неможливо. Ми можемо мати освічену націю, яку ми отримали ще з радянських часів. Вчителі як фронт підтримують освіченість наших дітей, але якщо не буде медицини, якщо не буде якісної інфраструктури... Максиме Віталійовичу, я прошу... Можна попросити колегу відійти?

Зрозумійте... Ми маємо регламент 10 хвилин, Володимире Михайловичу. Хочу, щоб всі зрозуміли дуже просту річ, якщо ми не залучимо коло експертів і не допоможемо Кабінету Міністрів України усвідомити, що потрібна системна політика у галузі розвитку людського капіталу, щоб зупинити міграцію молодих людей, і зробити так, щоб розвиток людського капіталу в регіонах був збалансованим, щоб у нас не було ситуації, коли з південних і східних регіонів України від'їжджає до 70 відсотків наших випускників, то будемо здавати позиції Росії, звільняти регіони, які межують з Росією, від освіченості, а освіченість – це соціальний і ментальний імунітет української нації.

Шановні колеги, я прошу вас зрозуміти, що нам потрібно провести ці парламентські слухання. Оскільки ми з вами три місяці тому провалили їх, і 19 грудня вони не відбулися, ми, проконсультувавшись з Апаратом Верховної Ради України, узгодили наступну дату – 10 квітня. За цей час Комітет з питань науки і освіти матиме

змогу організувати цю роботу, запросити фахівців з різних галузей. Якщо ми цього не зробимо, я вам чесно скажу, ми будемо з задоволенням продавати кругляк, тому що людей освічених, розумних, які можуть створювати стартапи, а отже високу додану вартість, яка вкрай необхідна для розвитку України, просто не залишиться.

Шановні колеги, ще раз звертаюся до вас: це не тільки освітянське питання, це питання соціальної політики, це питання економічної політики, це питання медицини, це питання шляхів, по яким, на жаль, вже їхати не можна, бо вони практично зруйновані.

Шановні колеги! Ми повинні провести парламентські слухання, зробити відповідні висновки і внести законопроект. Більше того, я рекомендував би Кабінету Міністрів України на цей час, поки ми не маємо системної, централізованої політики в галузі розбудови людського капіталу, доручити це питання одному з віце-прем'єр-міністрів, це може бути Геннадій Григорович Зубко, і покласти на нього обов'язки, пов'язані зі збалансованим розвитком людського капіталу як в різних регіонах України, так і в цілому, доки парламент не визначився, як проводити цю політику.

Це доленосні питання. Я розумію – вибори Президента, я розумію – вибори до Верховної Ради. Пройдуть і вибори Президента, пройдуть і вибори до Верховної Ради, а український народ залишиться, і ми залишимося, і відповідальність за те, що ми не змогли сформува-ти таку політику буде на нашій каденції.

Тому дуже прошу всіх згуртуватися, знайти політичну мотивацію, відкрити віконце, розуміючи, що є відповідні політичні вимоги... і економічні, до тарифів, я все розумію. Слід відкрити віконце, проголосувати за цей проект постанови і показати, що ця Верховна Рада хоче до закінчення строку своїх повноважень вирішити ці питання і зрозуміти, як ми будемо розбудовувати найцінніше, що є в Україні – наш людський капітал: нашу молодь, наших вчених, наших вчителів.

Шановні колеги! Давайте зробимо це. Вкотре звертаюся до всіх політичних сил, «Блоку Петра Порошенка», «Народного фронту», «Самопоміч», Радикальної партії Олега Ляшка, «Партії «Відродження», «Опозиційного блоку». Молодь і майбутнє України – це те, що нас об'єднує.

Слава Україні!

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні колеги, у нас заблокована трибуна.

На місце сядьте, будь ласка, я з радістю дам вам слово для репліки, виконуючи норму Регламенту. До президії надійшли зауваження від кількох фракцій парламенту, які висловлюють незгоду з тим, що їхні представники не змогли з трибуни представити позицію фракції. Тому з радістю дам репліку з місця.

Будь ласка. Шановні колеги, визначіться... з місця. Будь ласка, Олегу, з місця. Олегу, з місця! Ви порушуєте Регламент, заблокувавши роботу Верховної Ради України.

Шановний пане Олеже, з місця, будь ласка.

Прошу записатися на обговорення законопроекту, від фракції. Олегу...

Шановні колеги, 1 хвилина, репліка пана Ляшка. Увімкніть мікрофон з місця, будь ласка. І потім будемо обговорювати проект постанови, який ми зараз розглядаємо. Прошу.

ЛЯШКО О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Радикальна партія. Я хочу звернутися до студентів і учнів Новоодеського професійного аграрного ліцею з Миколаївщини. Це дуже добре, хлопці і дівчата, що ви зараз присутні в цьому залі. Подивіться – пустий зал. Я думаю, що якби ваші викладачі не прийшли на роботу, їх, очевидно, звільнили б (*Шум у залі*). Я думаю, що якби хтось із вас не ходив на навчання, вас так само відрахували б з вашого ліцею. Народні депутати вважають, що їм не треба ходити, працювати, отримують за це зарплату і добре живуть. Саме тому ми пропонуємо скоротити чисельність парламенту до 250 чоловік, щоб ходили на роботу, а не байдикували.

Ви розказуєте про те, як ви дбаєте про молодь. Для початку подбайте про те, щоб у цих ліцеїстів, які завтра поїдуть працювати, була стипендія. Запитайте у викладачів, коли останній раз їм зарплату піднімали, викладачам професійно-технічних училищ, технікумів

і ліцеїв (*Оплески*). Якщо ви дбаєте про майбутнє дітей з сільських сімей, з малозабезпечених сімей, відновіть державне фінансування професійно-технічної...

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. Дякуємо, шановні колеги! Одна хвилина була на репліку (*Шум у залі*). Прошу не заважати президії працювати.

Шановні колеги, хочу лише звернути вашу увагу на те, що ми обговорюємо проект постанови, де встановлена дата проведення парламентських слухань – грудень 2018 року. Прошу пана Співаковського після нашої дискусії озвучити ту дату, яка буде зафіксована для стенограми, для обговорення й участі в парламентських слуханнях.

Від групи «Відродження» народний депутат Шаповалов. Будь ласка.

ШАПОВАЛОВ Ю.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань транспорту (одномандатний виборчий округ № 146, Полтавська область, самовисуванець). Прошу Литвину передати слово.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, Володимире Михайловичу.

ЛИТВИН В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (одномандатний виборчий округ № 65, Житомирська область, самовисуванець). Шановні народні депутати! Варто порадіти з того, що коли Верховна Рада демонструє абсолютну яловість і не працює, ми звертаємо свою увагу на такі галузі як освіта, наука і культура, сподіваючись, що в такий спосіб можна змусити народних депутатів збігтися до сесійної зали і прийняти відповідне рішення.

Я вважаю (звертаюся до головуючої і взагалі до президії Верховної Ради України), що частина народних депутатів, зокрема фракції Радикальної партії Олега Ляшка, має абсолютну рацію, коли блокує трибуну Верховної Ради України з вимогою розглянути ключове питання, яке стосується життя всього українського народу, бо якщо будуть непідйомні тарифи, якщо люди вимиратимуть, то розмови про людський капітал стануть абсолютно зайвими.

Вважаю, що є всі правові підстави і регламентні норми для того, щоб внести це питання на розгляд Верховної Ради України, і депутати мають визначитися, чи підтримують вони те, що відбувається сьогодні – геноцид по відношенню до громадян України в частині непідйомних платежів, коли людям немає за що виживати, – а потім будемо говорити про людський капітал.

Я розумію, чому вони не ставлять це питання на розгляд. Не ставлять, тому що потрібно буде голосувати, а депутатам провладних фракцій сказали, що вони це рішення не повинні підтримувати. Давайте будемо зважати на думку народних депутатів України. А зараз, коли не можуть прийняти жодного рішення, ми розглянемо проблеми освіти, а потім перейдемо до чорнобильців, і в такий спосіб примусимо голосувати або «спалимо» ці законопроекти.

Тепер по суті. Я думаю, що парламентськими слуханнями ми не виправимо ситуацію, хоча я абсолютно підтримую проект цієї постанови, бо були прийняті недолугі закони в сфері реформування системи освіти, зруйновано усталений порядок. Придумали нові слова. Ну, скажімо, раніше говорили: «Любов вчителя до дитини визначає місце і призначення педагога», тепер треба казати «дитиноцентризм». Ввели термін «Нова українська школа». Я пропоную, хто не їздив в «Нову українську школу», подивитися в сільській місцевості, що там називається «Новою українською школою» – килимок і дві подушечки, які вчителька принесла до школи, і один кубик, який нам прислали як гуманітарну допомогу з Нідерландів.

Ми можемо провести десятки слухань, але толку не буде, якщо буде проводитися така фарисейська...

ГОЛОВУЮЧА. Зрозуміла ваша позиція.

Від «Блоку Петра Порошенка» позицію фракції щодо обговорюваного проекту постанови представить Максим Курячий. Будь ласка, Максиме.

КУРЯЧИЙ М.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги, я на конструктиві. Ми хочемо подякувати авторському колективу цього проекту постанови на чолі з професором Олександром Співаковським, вони знають проблеми освітян

не з книг, не з художніх фільмів, не зі слів політиків, а з власного, реального життя, тому що це фахові освітяни, які піклуються і живуть цими проблемами. Подивіться, яка влучна назва у цього проекту постанови – «Збалансований розвиток людського капіталу: завдання освіти і науки». Це правильно, тому що всім відомо, що найкращими інвестиціями в усі часи, на всій земній кулі завжди були, є і будуть інвестиції в освіту. Це інвестиції не в минуле, не в спогади, це інвестиції в майбутнє, в завтрашній день.

Мені дуже прикро сьогодні чути слова політиків, які багато говорять про проблеми, але натомість не пропонують, які конкретно кроки потрібно зробити. У суспільстві давно назріла дуже відверта, серйозна потреба до такого конструктивного діалогу, до таких спорів. І пропонується не зволікати з часом. Сьогодні у нас у Верховній Раді, так сталося, освітянський день, і автор цього проекту постанови пропонує найближчим часом, через два місяці, 10 квітня, провести відверту дискусію і визначити головні завдання науки і освіти на 2019 та найближчі роки.

Отже, фракція голосує «за» одностайно. Підтримуємо. Давайте працювати і давайте пропонувати конструктивні шляхи вирішення питань. Держава і політики заборгували перед освітянами. Ви заборгували, ми маємо віддавати ваші борги.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, шановний колего.

Від фракції «Народний фронт» – Михайло Бондар. Він передає слово своєму колезі пану Тарасу Кременю.

Будь ласка, пане Тарасе.

КРЕМІНЬ Т.Д., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). «Народний фронт». Ми у цьому сесійному залі вже неодноразово обговорювали питання розвитку людського капіталу. Хочу нагадати, що у 2014 році ми навіть створили комісію майбутнього, і це було одним із перших рішень цього скликання Верховної Ради України. Що змінилося за ці роки? Прийнята низка законопроектів, збільшено освітній бюджет. Але чи змогли ми капіталізувати інтелект нації; чи змогли ми зосередити наші можливості і ресурси в освітніх центрах;

чи зберегли ми наукові школи, а разом із тим і ті розробки, які могли би випередити час?

Ми не повинні відриватися від динаміки, статистики і перемог цивілізованого світу. Одна із таких – це соціологічні вимірювання, які щороку дають суспільству надію на ефективний розвиток. Існує індекс розвитку людського капіталу, і Україна поступово, але поліпшує ці показники. Однак для того, щоб увійти до десятки найобдарованіших націй світу недостатньо говорити про це – меду не вистачить мастити вуста. Для цього необхідні прямі інвестиції в розвиток освіти, науки та інновації.

Але хотів би нагадати про ті параметри, які були закладені рік тому на Всесвітньому економічному форумі в Давосі. П'ять ключових правил, з яких складається успіх розвитку держави. Це генерування і монетизація інновацій, фінансування стартапів, розвиток людського капіталу, про що ми маємо говорити у цих стінах, міжнародна торгівля та інвестиції. Це інституційна система і дерегуляція діяльності державних структур, а також розширення ринків збуту. Звісно, в цьому залі ми не розв'яжемо цієї проблеми, бо нам треба збільшувати дохідну частину за рахунок відкриття нових ринків. Ми повинні навчитися працювати в сфері державно-приватного партнерства.

Буквально два тижні тому на засіданні комітету ми обговорювали питання, які стосуються затвердження програми розвитку аерокосмічного агентства на наступних 5 років. І скільки б ми не вклали коштів у наші космічні розробки, космічна нація має всі шанси загубити свій авторитет. Нам треба відновлювати виробництво, нам треба залучати приватний сектор, нам треба відкривати нові ринки. Щиро сподіваюся, що ці слухання і цей проект постанови Верховної Ради України буде підтримано.

Щодо професійної освіти. Я апелюю до своїх колег у парламенті: давайте приймемо закон про професійно-технічну освіту у цьому скликанні, тоді нам не доведеться точково вирішувати питання окремих училищ і ліцеїв України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, колеги.

Хочу нагадати, що не всі фракції мали... Будь ласка, від «Опозиційного блоку» наш шановний колега Долженков. Прошу.

ДОЛЖЕНКОВ О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Дякую, пані головуєча. Шановні колеги! Шановні громадяни України! Зараз знову розглядається законопроект, важливий з точки зору розвитку освіти, але не з точки зору її прикладного характеру. Це знову-таки рекомендації до парламентських слухань, це знову-таки відсутність конкретних, реальних дій, тобто пусті, брехливі балачки, якими займається ця коаліція, яка нічого конкретного, реального, на жаль, не може запропонувати.

Чи потрібні ці слухання? Звичайно, вони потрібні. І «Опозиційний блок», як завжди, буде підтримувати будь-які соціальні ініціативи, спрямовані на покращення становища громадян України.

Натомість ми хочемо сказати про те, що зменшення привабливості саме українського освітнього середовища зумовлено не стільки відсутністю уваги з боку держави, недостатністю фінансування, хоча це, звичайно, є серйозною проблемою для розвитку освіти, скільки відсутністю соціальних ліфтів для молоді. Молодь, яка дуже гарно закінчила середні, вищі, професійно-технічні навчальні заклади, зіштовхується з небажанням з боку держави надати їй гідну роботу, вирішити проблему з працевлаштуванням. Це по-перше.

По-друге, молодь втрачає інтерес до подальшого проживання в Україні через безконтрольність, через те корупційне середовище, яке існує сьогодні. Скільки б чинна влада не говорила, що бореться з корупцією, на жаль, вона її очолила, цю корупцію, і нічого нового не запропонувала українському суспільству окрім розрухи, промислової деіндустріалізації, занепаду економіки, зубожіння громадян.

Тому, звичайно, ці слухання необхідно провести. Це рішення необхідно приймати. Але водночас головні проблеми, які постали перед українським суспільством, – встановлення миру та економічний розвиток – досі не вирішені ані цією коаліцією, ані Президентом, ані чинним урядом. Лише після зміни влади, переобрання Президента та Прем'єр-міністра, після встановлення миру та активізації розвитку, ми зможемо говорити про певні перспективи і для молоді, і для розбудови економіки, і для всього українського суспільства загалом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні колеги, чи всі фракції та депутатські групи мали змогу взяти слово для обговорення проекту постанови? Дякую.

Отже, тоді прошу народних депутатів України записатися на виступи. Маємо на це 15 хвилин. Будь ласка, колеги.

Хочу звернути увагу народних депутатів, що автор проекту постанови народний депутат Співаковський пропонує провести ці парламентські слухання 10 квітня. Якщо ми проголосуємо за цей проект постанови, то зафіксуємо саме цю дату.

Будь ласка, народний депутате Барна, вам слово. Народний депутате Барна! Вам слово.

БАРНА О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (одномандатний виборчий округ № 167, Тернопільська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Слава Ісусу Христу! Один мудрець казав, якщо не вкладати в освіту, то доведеться розбудовувати тюрми. Очевидно, що всі ті проблеми, які стосуються системи освіти, повинні бути висвітлені публічно. Ці парламентські слухання насамперед потрібно проводити для того, щоб представники влади, як і законодавчої, так і виконавчої, а також чиновники з регіонів знали про ці проблеми.

Саме тісна співпраця низинної ланки освіти з органами державної влади дає змогу виробити найбільш успішну та ефективну стратегію розвитку системи освіти, як дошкільної, шкільної, позашкільної, так і середньої спеціальної та вищої. І ті проблеми, які десятиліттями накопичувалися в системі освіти України, в змозі почати вирішувати саме це скликання Верховної Ради. Ми багато зробили, але існує низка інших прецедентів, на які треба звернути увагу.

Зараз, як ніколи, потрібно звернути увагу на дошкільну освіту, на позашкільну освіту, щоб відірвати наших дітей від вулиці, від алкоголю, тютюну, від наркотиків. Нам потрібно звернути увагу на спеціалізовану технічну освіту, середню освіту, тому що потрібні кваліфіковані робітничі кадри. Нам потрібно звернути увагу й на вищу освіту, де є занадто багато випускників із низькою кваліфікацією, оскільки вузи (деякі, не всі) перетворилися в бізнес-проекти, які заробляють гроші, а якість їх підготовки з тієї чи іншої спеціальності є досить низькою.

Щоб підняти престиж української освіти, зберегти її на тому рівні, яким славилася Україна, особливо в сфері ІТ-технологій, інженерії, прикладних наук, нам зараз як ніколи потрібно звернути на це увагу суспільства, влади і самих освітян. Особливо це стосується формування здорової, патріотичної, розумної нації в школі.

Якщо система освіти і предмети на це впливають, особливо у розрізі прикладних наук, треба звернути увагу на підручники історії. І ще одне – слід забезпечити і гарантувати обов'язкове харчування учнів всіх класів і шкіл. Тоді ми будемо мати здорову, освічену, розумну, міцну...

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, шановний пане Барна.
До слова запрошується Тарас Кремінь. Прошу вас.

КРЕМІНЬ Т.Д. «Народний фронт». По-перше, хотів би подякувати нашим колегам за те, що зірвали питання обороноздатності країни, і ми сьогодні вимушені розглядати, і слава Богу, питання, пов'язанні з реформуванням освіти і науки в Україні. Цей день увійде в історію, якщо ми зможемо прийняти стільки надзвичайно важливих рішень. Я би назвав його освітнім днем в українському парламенті. І чим більше буде таких днів, тим швидше ми будемо наближатися до ефективного результату нашої парламентської діяльності.

Тепер по суті. Було б некоректним, якби на цих парламентських слуханнях ми говорили виключно про українську дійсність. Світ пішов далеко вперед. Програми розвитку людського капіталу, що фінансуються в інших країнах, де намагаються створити своїм громадянам кращі умови для життя шляхом забезпечення комфортним екологічним транспортом, шляхом створення безпечного середовища і переробки вторинних відходів, а також завдяки багатьом іншим параметрам, впроваджуються завдяки їхній гармонійній взаємодії зі світом, з навколишнім середовищем і намірам зробити своє життя комфортним, достойним та ефективним. Україна сьогодні стоїть перед викликом: розробляти свою модель, яку ми, на превеликий жаль, так і не змогли вберегти, чи створювати нову. Тому на цих парламентських слуханнях ми обов'язково повинні розглянути нову модель, яка повинна бути і короткостроковою, на найближчі 50 років, і, звичайно, довгостроковою. Це по-перше.

По-друге, ми повинні визначитися, хто буде її впроваджувати. Хто буде виконавцем цих програм: академічні установи, система вищої освіти, міністерство чи знов-таки парламент? Хтозна.

По-третє, на якому рівні ми будемо залучати бізнес? Чи готовий бізнес інвестувати в українську науку, чи не буде ризиком для бізнесу, в тому числі іноземного, інвестування в розвиток українських підприємств? Ми повинні дати їм гарантії і надію на те, що вони зможуть ефективно працювати.

Тепер щодо видів освіти, зокрема вищої. Я надзвичайно турбуюся про те, щоб ми змогли дати шанс технічній освіті. Немало було сказано про невисокий рівень володіння математичними науками серед випускників наших шкіл. Це стосується і ЗНО. Але давайте не забувати і про суднобудування, і про Миколаїв, і про аграрну освіту, яка повинна дати аграрній державі не тільки надію на те, що вона стане стабільним ресурсним і дотаційним джерелом, – ми повинні виробляти продукцію і бути конкурентними.

Тому я сподіваюся, що парламентські слухання, які відбудуться у квітні, дадуть нашому суспільству відповідь і велику надію. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Наступний виступ – Сергій Каплін. Будь ласка, вам слово.

КАПЛІН С.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення (одномандатний виборчий округ № 144, Полтавська область, партія «Блок Петра Порошенка»). На вході до Стелленбоського університету в Південно-Африканській Республіці написані надзвичайно мудрі слова: «Для знищення нації не потрібна атомна зброя, потрібно знищити її освіту і систему охорони здоров'я».

Як депутати і коаліція протягом останніх кількох років знищують систему охорони здоров'я і освіту? Призначають неадекватних міністрів охорони здоров'я і недофінансовують освіту і охорону здоров'я. Фракції політичних партій у парламенті не проїдають – прожирають, просто прожирають мільярди гривень, які виймаються з кишені простого українця, витрачаючи їх на політичну рекламу. Якби ми ці кошти направили на потреби системи охорони здоров'я і освіту, підтримку наших вчителів і лікарів, якби ми ці гроші, які витрачаються

на фінансування і утримання народних депутатів, міністрів, їхніх заступників та інших членів уряду, направили на стратегічні потреби для розвитку української освіти і системи охорони здоров'я, толку було б у рази більше.

Звичайно, за це потрібно боротися. Боротися в парламенті, з трибуни, в українських судах, домагаючись результату, але головне – боротися, друзі, треба до кінця. Якби Соціал-демократична партія мала хоча б 10-15 народних депутатів, ви б побачили, як до кінця, до перемоги вони на смерть стояли б за пенсії, за зарплати, за захист простої людини, за її конституційні права, за її свободи і за її інтереси. А ці всі фейкові блокування, вигравання за домовленістю у судах і таке інше врешті-решт призводять до генерації чергового якісного, корисного для політичних партій, але не для розвитку системи охорони здоров'я, освіти і в цілому держави і державності популізму.

Ми, звичайно, підтримуємо всі спроби, всі намагання нинішньої влади одуматися і направити кошти передусім на підтримку наших дітей, вчителів і лікарів. Але слід пам'ятати, слід завжди пам'ятати, що розвиток системи охорони здоров'я і освіти починається не з пустих папірців, які ми тут здебільшого приймаємо, не з декларацій, а з грошей і правильного перерозподілу цих грошей на користь учителів, лікарів та інших простих людей, наших селян – всіх тих, хто сьогодні потребує максимального захисту і максимальної підтримки.

Тому закликаю зал проголосувати за цей законопроект, але слід пам'ятати ще одне. Вчителям, вчителькам хотілося б вдома в теплі і в добрі, а не в холоді, перевіряти зошити, а діткам хотілося б вчитися у затишних, нагрітих класних кімнатах. І тому актуальним залишається питання зменшення ціни на газ, що передбачено аналітичними даними, які підготувала моя команда, в 4 рази.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Наступний виступ – народний депутат Михайло Бондар. Прошу увімкнути мікрофон.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Народний фронт»). Виборчий округ № 119. Передайте, будь ласка, слово Співаковському Олександрю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Погано чути. Співаковському? Будь ласка, народному депутату Співаковському слово.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Дякую. Шановні колеги, ще раз для стенограми, щоб було зрозуміло: замість 19 грудня, як зазначено в тексті, 10 квітня. Це питання ми з Апаратом Верховної Ради узгодили.

Тепер щодо тієї дискусії, яка зараз відбувається, в тому числі зауважень, які зробив Олег Валерійович.

Перше. Комітет спільно з Міністерством освіти і науки постійно працює над проектами базових спеціальних законів про професійно-технічну освіту, про фахову передвищу освіту, про освіту дорослих, змінами, суттєвими змінами до системі вищої освіти. Наш комітет 13 лютого на базі Харківської політехніки буде проводити велике виїзне засідання. І я, користуючись нагодою, запрошую всіх, хто критикує, взяти в ньому участь. Там буде 700 людей, у цьому чудовому місці, яке ми можемо назвати студентським, університетським.

Друге. Завдяки комітету і вашій підтримці на ранковому пленарному засіданні ми прийняли фундаментальне рішення – про збільшення стипендій і Премії Верховної Ради України в п'ять разів. Це дійсно історичне рішення.

Третє. Завдяки позиції Комітету з питань науки і освіти, і Міністерство фінансів погодилося з цим, ми 69 коледжів залишили в структурі державних університетів. Співпрацюючи з Кабінетом Міністрів України, ми зрозуміли, що не можна було, наприклад, професійно-технічну освіту віддавати на місцевий рівень, бо існуюча система коледжів, технікумів, університетів має галузевий характер. Це наклалося на децентралізацію і в результаті маємо проблеми.

Але ми розвертаємося і йдемо шляхом створення великих освітніх холдингів, коли за взаємною згодою коледжі можуть входити до структури університетів. Таким чином ми даємо змогу нашій молоді будувати власну освітню кар'єру в умовах великого освітнього холдингу. Тому робота триває, і парламентські слухання нам потрібні саме для того, щоб прийняти інтегроване рішення, яке врахувало б всі позиції: соціальну, економічну, медичну і освітню.

Шановні колеги, ми повинні за це проголосувати. Не проголосуємо – й далі матимемо безсистемну, точкову політику затикання

дірок, які ми сьогодні маємо і в освіті, і в медицині, і в інфраструктурі добробуту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, шановний колего.

Хочу звернутися до народних депутатів України. Зараз ми матимемо останній виступ у цій дискусії. Дуже прошу всіх повертатися до сесійного залу, тому що за 3 хвилини відбудеться голосування щодо проекту постанови про проведення парламентських слухань.

А зараз народний депутат Бриченко, «Народний фронт». Будь ласка, вам слово.

БРИЧЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Передайте слово Савці Івану Івановичу.

ГОЛОВУЮЧА. Пану Івану Савці, будь ласка, увімкніть мікрофон.

Колеги, просимо повертатися до сесійного залу.

Прошу.

САВКА І.І., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Дякую, пані головуюча. Дорогі колеги, я ще раз звертаюся до вас. Тут дискусій не повинно бути, щодо законопроектів, які стосуються молоді, які стосуються наших дітей, наших учених, людей, які переймаються навчанням і бажають нам кращої долі, кращої держави.

Хочу подякувати Комітету з питань науки і освіти, який цим переймається і робить все можливе для того, щоб у нас були школи, були інститути, університети, щоб вчителі, викладачі були забезпечені всім необхідним для того, щоб реалізовувати навчальну програму в освітніх закладах.

Хочу звернути увагу на військові навчальні заклади, які теж потрібні в часи, коли Україна веде війну з «московською ордою». Існує низка питань, які потрібно врахувати, для того, щоб у майбутньому

надати їм допомогу, насамперед фінансову. Тому що викладачі, які працюють у військових інститутах, академіях, університетах мають бути забезпечені, насамперед соціально. Це офіцери, еліта нашої держави. Слід звернути увагу на тактичну, оперативну-тактичну підготовку. Ми повинні це знати. Це офіцери, які за собою ведуть особовий склад, тому вони повинні бути забезпечені всім.

Крім цього, хотів би звернути увагу на програму патріотичного виховання, адже це має бути пріоритетом – виховання нашої молоді. Ми повинні зробити все можливе, щоб це затвердити.

Щодо законопроекту № 9109. Безумовно, ми повинні голосувати. Закликаю всіх колег зайти до залу і проголосувати.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, колеги, обговорення завершено. Зараз заключне слово і через 2 хвилини голосування. Прошу голів усіх фракцій запросити народних депутатів до залу. Прошу приготуватися до голосування.

Нагадаю, зранку ми змогли підтримати обидва проекти постанов, які пропонував Комітет з питань науки і освіти. Впевнений, що ми зможемо змобілізуватися й зараз. Але дуже важливо бути в залі, зайти до залу і приготуватися до голосування. Через 2 хвилини, голови фракцій.

Зараз заключне слово першого заступника голови Комітету з питань науки і освіти Співаковського Олександра Володимировича. Будь ласка.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Дякую.

Шановні колеги! Шановні друзі! Цей законопроект, Олегу Валерійовичу, об'єднує всіх нас, і я дуже сподіваюся, що Радикальна партія Олега Ляшка також доєднається до голосування, відкриє це віконечко.

Шановні колеги! Ми повинні перейти до системного вирішення питань, пов'язаних з міграцією населення, щоб молодь отримувала якісну освіту, якісні медичні послуги і мала доступ до інфраструктури

добробуту. Ці парламентські слухання мають акумулювати роботу експертів, і ми повинні отримати відповідне рішення, яке має стати дороговказом в процесі прийняття законів або внесення відповідних змін до законів, яке зупинить цю негативну тенденцію.

Верховна Рада України є вищим колегіальним органом, який визначає цю політику. Я звертаюся до вас, народні депутати, розуміючи вашу критику, розуміючи, що не все нам вдалося зробити так, як ми цього хочемо. Але саме для цього й проводяться парламентські слухання, щоб виробити спільну позицію, позицію, яка дозволила б нам зупинити демографічні процеси, які відбуваються в Україні.

Прошу всіх прийти, проголосувати і показати українському народу, що ми думаємо не тільки про владу, не тільки про газ, не тільки про тарифи, а й дбаємо про те, як буде відбудовуватися Україна.

Сподіваюся, що у нас буде таке ж продуктивне голосування, як і під час прийняття проектів постанов № 9505 і № 9506.

Дякую всім. Слава Україні!

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую, шановні колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, прошу всіх зайняти робочі місця, зайти до залу. Прошу повернутися з урядових лож на 2 хвилини до залу, щоб взяти участь у голосуванні, бо потім ви не встигаєте проголосувати і мені доводиться повертатися. Прошу, поверніться до залу. Всі, хто є в ложах, займіть робочі місця.

Отже, ми завершили обговорення. Ставиться на голосування проект Постанови «Про парламентські слухання на тему: «Збалансований розвиток людського капіталу в Україні: завдання освіти і науки» ([№ 9109](#)) за пропозицією комітету за основу і в цілому. Колеги, давайте підтримаємо наш комітет. Прошу проголосувати. Прошу підтримати проект постанови № 9109. Прошу кожного уважно і відповідально взяти участь у голосуванні. Голосуємо, колеги. Підтримуємо! Підтримуємо молодь і наш комітет освітянський. Голосуємо!

«За» – 227.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято, колеги.

У нас є ще один проект постанови, він теж стосується молодіжної політики – це проект Постанови «Про Рекомендації парламентських слухань про становище молоді в Україні на тему: «Формування та реалізація державної молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації» (№ 7383). Це буде заключний проект постанови в підтримку молоді, який ми маємо шанс сьогодні розглянути.

Отже, переходимо до розгляду проекту постанови № 7383. Прошу проголосувати за розгляд його за скороченою процедурою.

«За» – 110.

Рішення не прийнято.

Знову немає волі залу, я цього не розумію. Добре, ми переходимо до розгляду проекту постанови № 7383 за повною процедурою.

Запрошую до доповіді представника Комітету з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму Величковича Миколу Романовича. Будь ласка.

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановний Андрію Володимировичу! Шановні колеги! Ще 15 листопада 2017 року, наголошую, 2017 року, відбулися парламентські слухання про становище молоді в Україні на тему: «Формування та реалізація державної молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації». Проте, рекомендації учасників парламентських слухань досі не прийняті. Рекомендації є своєрідною дорожньою картою у сфері молодіжної політики, адже учасниками слухань були подані слушні пропозиції до проекту рекомендацій щодо розв'язання ключових проблем молоді.

Крім того, була створена робоча група, яка доопрацювала Рекомендації парламентських слухань. Ці слухання показали, що гострими проблемами для молоді залишаються скрутне матеріальне становище, незабезпеченість житлом, складності у працевлаштуванні, відсутність перспектив, обмеженість доступу до якісних освітніх і медичних послуг, незадовільний стан здоров'я.

Комітет на своєму засіданні 21 березня 2018 року (шановні колеги, скоро буде рік, як відбулося це засідання) розглянув доопрацьований проект постанови та прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України розглянути його в першому читанні та прийняти в цілому.

Шановні колеги! У зв'язку з тим, що протягом тривалого часу Верховна Рада ніяк не може проголосувати за цей проект рекомендацій, навіть розглянути його, необхідно замінити терміни виконання деяких доручень Кабінетом Міністрів України. Зокрема, в пункті 2 проекту постанови слова «1 вересня 2018 року» замінити словами «1 червня 2019 року».

У підпункті 1 пункту 2 рекомендацій у першому та другому абзацах слова «до 1 травня 2018 року» замінити словами «до 1 травня 2019 року».

Ми не маємо права провалити це питання. Молодь чекає від нас не популізму, а конкретних, зважених рішень.

Шановні колеги! Я звертаюся до колег з усіх фракцій, з усіх депутатських і міжфракційних груп. Для молоді, яка виступала в цьому сесійному залі, говорила про проблеми, які її хвилюють, про децентралізацію і свою участь у формуванні нової молодіжної політики, про те, що вони – майбутнє: і ті, хто воює на фронті, і ті, хто відстоює майбутнє України на спортивних, творчих, інтелектуальних фронтах, важливо, щоб український парламент підтримав цей проект постанови. Адже в рекомендаціях є те, що дасть змогу всім міністерствам, Кабінету Міністрів України, органам місцевого самоврядування, територіальним громадам створити механізми і найголовніше – здійснювати конкретні заходи для того, щоб молодь мала змогу себе реалізувати.

Я вкотре звертаюся до всіх: шановні колеги, давайте підтримаємо нашу молодь, адже всі говорять з трибуни і з місця, і з усіх телеканалів про те, як треба підтримувати молодь. Давайте конкретним голосуванням доведемо, що український парламент підтримує молодь і підтримаємо ці Рекомендації парламентських слухань.

Дякую за увагу (*Оплески*).

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні колеги, прошу записатися на виступи в обговоренні проекту постанови.

Від фракції «Опозиційний блок» до слова запрошується Олександр Долженков. Будь ласка.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. «Опозиційний блок». Шановні громадяни! Зараз ми розглядаємо черговий проект постанови Верховної Ради України про проведення парламентських слухань щодо перспектив розвитку молоді в умовах децентралізації. Ми як політична сила також є прихильниками децентралізації, бюджетної та фінансової, однак реалізація цієї ідеї коаліцією та чинною владою не призвела до бажаних результатів.

Зокрема, під час прийняття низки важливих для українського суспільства законопроектів, які стосувалися бюджетної децентралізації, витрати на утримання професійно-технічних навчальних закладів фактично було перекладено на місцеві бюджети. При цьому велика кількість органів місцевого самоврядування не була готова здійснювати фінансування відповідних професійно-технічних навчальних закладів. Тобто коаліція та чинна влада фактично знищили прошарок професійно-технічної освіти. Це одна з невтішних новин щодо розвитку молоді в Україні, а це – представники найбільш соціально незахищених верств населення: діти-сироти, які навчалися в інтернатах і позбавлені батьківського піклування, особи з інвалідністю, батьки яких не мають змоги навчати своїх дітей, дати їм більш фахову освіту, освіту іншого напрямку, або діти, у яких взагалі немає батьків.

При цьому в Україні вже спостерігається нестача деяких спеціалістів. Нам не вистачає не юристів, не економістів, а хороших лікарів, хороших трактористів, кранівників та зварювальників. Цей прошарок фахівців, на жаль, був знищений або знищується в багатьох областях через державну політику чи її відсутність, через недолугість державної політики, яка реалізується коаліцією.

Бюджетна децентралізація, яка впливає зокрема й на розвиток освіти, відіграє негативну роль, при тому, що наповнюваність місцевих бюджетів є незадовільною. Зокрема, це стосується податку на доходи фізичних осіб. «Опозиційний блок» неодноразово вимагав, щоб 25 відсотків, які спрямовуються до державного бюджету, спрямувати до місцевих бюджетів, бюджетів органів місцевого самоврядування, але, на жаль, до нас не дослухаються.

У будь-якому випадку цю ситуацію необхідно виправляти. Молодь і освіта будуть розвиватися і будуть самодостатніми...

ГОЛОВУЮЧА. Додайте 30 секунд, щоб завершити.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Молодь може мати надію на розвиток лише за наявності розвинутої освітньої інфраструктури, яку можуть підтримувати тільки фінансово спроможні органи місцевого самоврядування, чого зараз, на жаль, немає через так звану бюджетну децентралізацію коаліції та влади.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Позицію фракції «Народний фронт» представить народний депутат Тарас Кремінь. Пане Тарасе, прошу вас.

КРЕМІНЬ Т.Д. «Народний фронт». Абсолютно не випадково законопроекти, які ми сьогодні розглядаємо, а це проекти постанов, які ми, слава Богу, підтримали – і щодо іменних стипендій молодим ученим, і щодо стипендій молодим докторам наук, і щодо проведення парламентських слухань на тему розвитку людського капіталу – пов'язані з тематикою майбутніх парламентських слухань, що запропоновані нашим дорогим Комітетом з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму, бо ми не шукаємо проблем, ми шукаємо шляхи їх розв'язання. Тому я вважаю, що одним з найголовніших є все-таки питання поліпшення якості освіти на всіх рівнях, починаючи від дошкільної і продовжуючи освітою протягом усього життя.

Друга важлива складова – це, звичайно, пошук додаткових ресурсів, які допоможуть сьогодні нашим університетам, нашим школам бути спроможними. Я можу навести приклади того, як приватний сектор ефективно створює і використовує освітні середовища в різних університетах України. Можу навести приклад Сумського державного університету, де відкриті нові спеціальності, де приватний сектор зацікавлений у тому, щоб випускники мали якісні знання, а значить конкурентний диплом і гарантоване робоче місце на підприємствах Сумщини.

Це стосується й доступності житла. На превеликий жаль, за останні роки ми так і не змогли в повному обсязі профінансувати

діяльність Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву, в результаті чого молодіжні програми призупинено. А вони могли би розвиватися відповідно до тих черг, які складаються відповідно до місця проживання та реєстрації молодих людей. Це стосується не тільки молодих учених, успішних спортсменів, лікарів, які мали б змогу отримати своє соціальне житло у населених пунктах, районах, містах обласного підпорядкування, а й наших військово-службовців, наших військових лікарів. Це стосується наших правоохоронців, працівників інших служб і відомств, які затребувані сьогодні на ринку праці і мають допомогти в оновленні суспільства.

Третя важлива складова, яку теж слід обговорити, – це питання доступності освіти, доступності робочих місць і самозайнятості. І що найважливіше – треба все-таки дати слово молоді, а не вирішувати все за них, виголошуючи популістські заяви, які дуже часто лунають в цьому сесійному залі. Молодь повинна сама вирішити, яким шляхом йти, де знайти можливості і ресурси, і вони самі скажуть, які інструменти їм для цього потрібні.

Давайте об'єднаємо зал для того, щоб підтримати ініціативу про проведення парламентських слухань і почуємо нарешті молодь, інакше вона нас ніколи не побачить.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Вам дякуємо, шановний колего.

Запрошуємо до слова народного депутата Івана Спориша. Будь ласка.

СПОРИШ І.Д., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, партія «Блок Петра Порошенка»). «Блок Петра Порошенка», виборчий округ № 15, Вінниччина. Приємно, що ми прийняли сьогодні Постанову «Про Премію Верховної Ради України молодим ученим». Крім того, ми прийняли постанови про збалансування розвитку людського капіталу в Україні – це завдання освіти і науки. Це ще раз говорить про те, що немає у нас другорядних парламентських слухань і законопроектів, всі вони головні.

Сьогодні ми почули від першого заступника голови Комітету з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму Миколи Величковича, що з 2017 року ми ніяк не можемо дати ради цим Рекомендаціям парламентських слухань, хоча питання формування та реалізації державної молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації є також досить важливим.

Давайте згадаємо парламентські слухання, які проводив наш комітет. Ми бачили, скільки народних депутатів взяло в них участь: майже з кожної фракції, можливо, навіть по 2-3 депутати виступало з цього питання. Багато було представників місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, виступали також громадські, релігійні організації. Адже в процесі децентралізації ми повинні все-таки дати молоді зрозуміти, як себе вести в цих умовах.

Звичайно, молодь повинна робити все, щоб в умовах децентралізації місцеві депутати приділяли їй більше уваги, тому що ми чудово знаємо, що коли всі кошти, майже всі кошти ми передаємо на місце, вже не буде фінансування різних програм для молоді зверху донизу. Керівники окремих територіальних громад і чиновники на місцях повинні вирішувати ці питання. Думаю, що сьогодні слід звернути увагу на це і прийняти відповідне рішення.

Сьогодні ми повинні сконцентруватися і нарешті проголосувати за даний проект постанови, так само, як ми голосували за законопроекти, які стосуються освіти. Закликаю всіх одногolosно проголосувати, всі фракції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Нагадаю, що пан Іван висловив позицію «Блоку Петра Порошенка».

Зараз Анна Романова представить позицію фракції «Самопоміч». Будь ласка, пані Анно.

РОМАНОВА А.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановні колеги! Шановний народе України! Я представляю позицію фракції «Самопоміч».

Безсумнівно, ми будемо голосувати і підтримувати ці Рекомендації парламентських слухань. Але я хочу зауважити, що, уявіть собі, – я звертаюся саме до телеглядачів і тих, хто слухає зараз, – ці Рекомендації стосуються проблем молоді, і Верховна Рада не може проголосувати за них вже рік. Більше того, різні законопроекти, які стосуються молоді, у Верховній Раді восьмого скликання були або провалені через те, що вони ставляться у порядок денний у середу, коли немає голосів, або до їх обговорення у залі взагалі не дійшли.

Чому так відбувається? З одного боку, всі кажуть про молодь, про старіння населення, про те, що молодь виїжджає, а з іншого боку – це не відображається у парламенті.

Я розкрию невеликий секрет. За якими принципами формується порядок денний? Перший принцип – це так зване обслуговування бізнес-інтересів владної верхівки. Другий принцип, і це особливо актуально перед виборами, – запит на популістські закони для того, щоб вгодити електорату – не людям, а електорату, який прийде і завдяки якомусь популістському закону проголосує.

На жаль, через своє розчарування політично активною на сьогодні є невелика частина молоді. І політтехнологи, які обслуговують нинішню владу, вже прорахували, що мало молоді прийде на вибори. Саме тому прийняття Рекомендацій цих парламентських слухань і законопроектів, які захищають нашу молодь і створюють умови для життя в рідній країні, відкладається. Ось в чому секрет того, що ця Верховна Рада провалює всі законопроекти, потрібні для майбутнього нашої держави.

«Об'єднання «Самопоміч» за те, щоб слова не розходилися з ділом і за те, щоб порядок денний складався з тих законопроектів, які створюють стратегію для успішного майбутнього нашої країни, взагалі для існування нашої країни, а не з проектів законів, які обслуговують бізнес-інтереси сьогоднішньої владної верхівки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, шановна пані Анно.

Від фракції «Батьківщина» Сергій Євтушок. Передає слово Івану Крульку. Будь ласка, пане Іване.

КРУЛЬКО І.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Безумовно, за цей проект постанови потрібно проголосувати, і фракція «Батьківщина» буде його підтримувати. Хоча, давайте скажемо відверто, це скоріш декларативна річ, аніж реальна і практична.

Про справжню підтримку молоді в умовах децентралізації можна було б говорити, якби парламент підтримав законопроект про створення і функціонування молодіжних центрів, якби ті молодіжні клуби, які були побудовані ще за радянських часів і зараз не функціонують, отримали нове життя завдяки мережі молодіжних центрів, якби ми дійсно формували державну молодіжну політику відповідно до вимог і стандартів, які висуває Рада Європи, якби мобільність забезпечувалася не шляхом виїзду української молоді, яка більше ніколи не повернеться в Україну, за кордон, а шляхом приїзду до України молодих людей з Європи, з Європейського Союзу, які відкривали би для себе Україну. Це була б справжня європейська інтеграція для нашої держави.

Що насправді турбує молодь? Молодь турбує вирішення трьох питань: доступної і якісної освіти, першого робочого місця, роботи і житла. Які програми молодіжного житлового кредитування у нас працюють? Жодної. Чи має сьогодні молода людина змогу розпочати власний бізнес і отримати кредит під 3-5 відсотків на те, щоби мати змогу себе реалізувати в Україні? Ні, немає жодних можливостей, жодних кредитів. Чи є можливість сьогодні у молодій людині отримати робоче місце з належним рівнем оплати праці? Теж немає.

Як відповідає молодь? Вона бере валізу і виїжджає за кордон. І більшість з них більше ніколи до України не повертається. Тому ми можемо проводити слухання чи в умовах децентралізації, чи без децентралізації, але доки реальні державні програми, які стосуються житла, першого робочого місця, молодіжних кредитів для започаткування власного бізнесу і реалізації стартапів, не будуть реалізовані на практиці, молоді люди й далі виїжджатимуть з України.

Тому я переконаний, що лише програми, які пропонує «Батьківщина», які пропонує Юлія Тимошенко, спрямовані на те, щоб молоді люди поверталися до України і мали можливість себе реалізувати,

можуть проводити молодіжну політику на практиці, а не в теорії, декларативно.

«Батьківщина» голосуватиме, але буде змінювати підходи до молодіжної політики в Україні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, не всі фракції змогли записатися на виступ, тому що деякі народні депутати блокують трибуну. До президії надійшли скарги від кількох фракцій, і коаліції, і опозиції, на нерівність можливостей і умов роботи в парламенті, на те, що не дали змогу з трибуни представити позицію фракції. Зокрема, на це нарікають «Блок Петра Порошенка», інші фракції.

Радикальна партія Олега Ляшка просить. Вона, звичайно, має повне право на виступ. Будь ласка, з місця. Хто буде виступати? З місця, будь ласка (*Шум у залі*). Рівні можливості... Рівні права і можливості... (*Шум у залі*). Це не ваш приватний парламент і не ваша приватна трибуна (*Шум у залі*). Ви не маєте права зривати роботу парламенту.

Будь ласка, з місця, Олег Валерійович Ляшко. Увімкніть, будь ласка, мікрофон на його робочому місці. Дякую.

ЛЯШКО О.В. (*Не чути*).

ГОЛОВУЮЧА. Ви вже закінчили ваш виступ?

Будь ласка, з місця, ще раз. Увімкніть мікрофон на робочому місці Олега Валерійовича Ляшка. Три хвилини і 30 секунд для репліки – 3,5 хвилини. Будь ласка.

ЛЯШКО О.В. (*Не чути*).

ГОЛОВУЮЧА. Передумав Олег Валерійович виступати.

Шановні колеги, ще є бажаючі виступити від фракцій і депутатських груп? Ні.

Прошу народних депутатів України записатися на виступи (*Шум у залі*).

Я з вами на «ви», шановний пане Олеже. Будь ласка... (*Шум у залі*). Дякую.

Записалися. Будь ласка, народний депутат Німченко. Шановний пане Німченко, я маю принести вибачення за те, що ви не можете виступити з трибуни зараз. Прошу з місця, будь ласка.

Дякую.

НІМЧЕНКО В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Доброго дня. По-перше, я пробачаю Олега, пробачаю все. Як йому не пробачити.

Питання, які обговорюються, потребують сьогодні не просто дискусії, а законодавчого врегулювання як мінімум підзаконними нормативними актами. Тому, коли ми ведемо мову про будь-які проекти постанов, що вносяться на розгляд Верховної Ради, ми повинні говорити про їх дієвість і доцільність.

Скажіть, будь ласка, сьогодні, в I кварталі 2019 року, виходячи з тієї нульової стратегії, яка є в нашій державі, що можна врегулювати цим проектом постанови? Це просто черговий крок для популяризації і підтвердження того, що частина чи огризок політичної коаліції, а саме фронтовики, ще живий.

Я дуже хотів би, щоб Верховна Рада визначилася і в майбутньому все-таки зрозуміла, що у нас залишилося мало часу. Ми повинні виходити з того, що питання, які не мають жодних юридичних, а тим більше політичних наслідків, не можуть бути внесені на розгляд Верховної Ради України. Ми просто торрічеллієву порожнину законодавчих ініціатив заповнюємо політичною тріскотнею і політичною говорильнею, і нічого не бачимо.

Як тут не підтримати наших колег, які там стоять і вимагають того, на чому «Опозиційний блок» давно наполягає, – прийняти проект постанови про припинення тарифного геноциду. Так «Опозиційна платформа» називає дії органів державної влади. То давайте приймемо і підтримаємо, навіщо стояти. Народ розцінить – це популізм чи щось інше. Але разом, гуртом ми це питання можемо вирішити. Тому я хотів би чути предметні дискусії у Верховній Раді і наполягаю на доцільному вирішенні питань.

Дякую. «Опозиційна платформа – За життя».

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Наступний виступ – народний депутат Мельниченко. Шановний колего, ви, на жаль, не можете виступати з трибуни, бо вона заблокована. Прошу вас виступити з місця. Будь ласка.

МЕЛЬНИЧЕНКО В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ № 193, Хмельницька область, самовисуванець). Мені дуже шкода, що в мене немає такої можливості, що Радикальна партія заблокувала сьогодні трибуну. Але, як кажуть, і з місця можна доносити свої думки.

Я не згоден з нашим колегою, який сказав, що ми сьогодні переливаємо з пустого в порожнє. Ми дійсно півдня присвятили нашій молоді. Звісно, тарифи, інші питання – це дуже важливо. Але якщо ми, український парламент, не будемо приділяти увагу нашій молоді, у нас не буде в майбутньому ні тарифів, ні держави, нічого. Тому це дуже важливо.

Мені приємно, що сьогодні ми знайшли на це час. Молодь – це наше майбутнє. Молодь наша розумна, гарна. Так, сьогодні дехто бачить себе за кордоном, багато молоді працює за кордоном, але я впевнений, що прийде час і ми як політики зробимо все, щоб наша молодь повернулася, набравшись досвіду, і розбудовувала нашу державу, а ми всі хочемо, щоб наша молодь, наші діти, наші внуки жили в європейській, сильній державі. Ми декларуємо, що йдемо до Європейського Союзу, я вірю, що ми туди прийдемо, проте коли і яким буде тоді Європейський Союз, ми цього не знаємо. Але ми будемо робити все, щоб стандарти європейського життя прийшли на нашу рідну землю, в нашу країну – це правда.

Сьогодні у нас є багато проблем. Сьогодні фактично знищено те, що було за Радянського Союзу. Гуртки, секції не зовсім знищені, вони у багатьох містах є, але цьому треба приділяти більше уваги. Треба молодь забрати з під'їздів, від пива, цигарок, зайняти їх спортом. Цьому велику увагу приділяють мери наших міст, децентралізація теж дала поштовх цьому процесу. І я впевнений, що більшість нашої молоді розумна, сильна, патріотична, на неї ми зможемо покласти, в її руки ми передамо сильну, я впевнений, європейську державу. І в майбутньому вони будуть і народними депутатами, і міськими головами.

Можливо, тоді ще існуватиме Радикальна партія, можливо, вони будуть її членами, або членами інших партій, ми цього не виключаємо, але я впевнений, що разом ми зробимо так, що наша молодь схоче і буде жити в нашій державі і віддасть всі сили для того, щоб збудувати її.

Ще раз закликаю всіх підтримати нашу молодь, підтримати нашу державу. Працюємо, вчимося і багато гарних справ зробимо разом. І все буде добре.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Будь ласка, народний депутат Іван Савка. Я перепрошую, ви маєте з місця виступати, тому що, на жаль, трибуна Верховної Ради України заблокована.

САВКА І.І. Дякую, пані головуюча.

Шановні українці! Я ще раз від вашого імені, від нас усіх хочу звернутися до народних депутатів України. Шановні колеги, я вас прошу не займатися популізмом, коли обговорюється питання молоді, нашого майбутнього.

Ми повинні зробити все можливе для того, щоб питання, які стосуються нашої держави, нашого майбутнього, нашої армії, в жодному випадку не використовувалися в особистих інтересах.

А тепер по суті законопроекту. З метою забезпечення ефективної реалізації державної молодіжної політики в умовах децентралізації потрібні пріоритетні напрями: забезпечення молоді житлом; забезпечення доступності якісної освіти для молоді; підтримка інвестицій у потенціал молоді; популяризація здорового та безпечного способу життя.

Щодо останнього. У кожній школі мають бути спортивні гуртки: і не за гроші, коли тренера займаються з молоддю за певні кошти, а безкоштовно, щоб була здоровою наша нація. Цим тренерам ще додатково треба платити і зараховувати в штат, як у школах, так і в інших навчальних закладах.

Слід підтримувати талановиту молодь, підтримувати молодих людей, які перебувають у складних життєвих обставинах. Розвиток молодіжної інфраструктури, підтримка об'єктів молодіжної та

спортивної інфраструктури, зокрема у сільській місцевості – це найважливіше. Ми не повинні забувати про сільську місцевість, школи сільської місцевості, які потребують цього, насамперед в контексті розвитку наших талановитих дітей.

Щодо патріотичного виховання нашої молоді – це має бути на першому місці. Шановні колеги, ми не повинні цим нехтувати, ми маємо зараз зайти до сесійного залу і проголосувати за законопроекти, які потрібні майбутнім поколінням.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановний колего.

Народний депутат Кіраль, передає слово шановній колежанці пані Олені Сотник. Пані Олено, ви маєте з місця виступати, на жаль, трибуна заблокована. Я перепрошую.

СОТНИК О.С., секретар Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Дякую, пані головуюча. Хочу насамперед зазначити, що поки партії роблять заміри своїх рейтингів, партія «Самопоміч» нещодавно провела велике опитування молоді віком від 18 до 35 років для того, щоб визначитися, які все-таки ключові проблеми існують. Сьогодні дехто зазначав, що від'їзд молодих людей – це фактично втрата Україною майбутнього. Насправді молодь – це теперішнє. І це велика загроза не тільки для держави, це велика загроза для економіки країни.

Я нагадаю, що на сьогодні у нас молодих людей віком від 18 до 29 років офіційно – 6 мільйонів. Я думаю, що неофіційно ця цифра вдвічі менша. Водночас ми маємо 13 мільйонів осіб пенсійного або передпенсійного віку, майже вдвічі більше. Це означає, що вже на сьогодні Україна має серйозну проблему, пов'язану з тим, а хто взагалі в майбутньому буде працювати і створювати той валовий внутрішній продукт, який має забезпечити добробут, стабільне майбутнє для країни і тих людей, які в ній проживають.

Тут йшлося про те, що ми маємо прийняти проект постанови, в якому дуже багато загальних слів, і що Верховна Рада зробила велику послугу молоді, коли сьогодні про неї говорила. То я вам скажу, що саме від Верховної Ради залежить внесення до бюджету країни

конкретних цифр. Наприклад, на фінансування Державної програми забезпечення молоді житлом.

За останніх п'ять років 277 молодих сімей завдяки цій програмі отримало фінансування, в той час як у черзі стоїть 111 тисяч громадян. Порівняйте ці цифри. За п'ять років лише 277 сімей. Водночас державний бюджет ні в цьому, ні в минулому році, не дивлячись на численні поправки, в тому числі і «Самопоміч», не був збільшений ні на копійку. Фінансування СБУ, прокуратури, правоохоронних органів, всього силового блоку за останніх п'ять років зросло втричі, а в деяких випадках – у п'ять разів. Це означає, що у Верховної Ради немає бажання, немає усвідомлення того, що молодь є пріоритетом.

Тому припиніть прикриватися постановами і рекомендаціями парламентських слухань. У нас є реальні механізми, ми їх не використовуємо і тим самим показуємо молоді своє ставлення до неї. Я вважаю, що допоки Верховна Рада не почне приймати конкретні рішення, які примусять або дадуть шанс молоді залишитися в цій країні, ми не маємо навіть морального права обговорювати це питання.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від «Народного фронту» до слова запрошується Величкович Микола... Вибачте, від депутатів. Я перепрошую. Зараз увімкну від депутатів. У мене, можливо, не та система увімкнена. Ні, від депутатів наступний – Величкович. Подивіться, так же ж? Величкович Микола Романович, будь ласка.

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р. Шановні колеги! Я хотів би нагадати, що формат парламентських слухань – це одна з форм депутатської діяльності. Саме під час парламентських слухань ми в цьому сесійному залі маємо можливість почути наших громадян. Адже ми часто говоримо про те, що треба слухати громадян. Парламентські слухання – це саме та форма, коли у сесійному залі, з трибуни Верховної Ради будь-який громадянин – учасник парламентських слухань має змогу висловитися і донести свою думку, не цензуровану якоюсь політичною позицією.

Рекомендації, які ми зараз з вами затверджуємо, це результат саме тих виступів, тих позицій, які ми чули від молодих людей у цьому сесійному залі. Хотів би нагадати, що це надзвичайно важливо, тому що саме через них ми формуємо наші політичні позиції, які потім втілюються у закони. Ми недооцінювали парламентські слухання. Вони є дорожньою картою для політиків, для всього державного апарату.

Тому, шановні колеги, я звертаюся до всіх, незалежно від фракцій, політичних уподобань. Ви знаєте, коли ми працюємо в комітеті над якимись проектами, ми свої політичні вподобання відкидаємо в сторону, тому що для нас важливою є одна державна політика – політика, яка стосується молоді.

Також хотів би сказати, що наш комітет неодноразово ставив різні законопроекти в середу, і вони проходили. Тому що позиція комітету підтримується залом, адже питання молоді, спорту, проблеми сім'ї і дітей поза політикою. І давайте ми будемо робити так, щоб політика, яку ми формуємо в цьому залі, закони і постанови працювали саме в інтересах людей.

Наразі я звертаюся до всіх з проханням відкинути всі політичні розбіжності і зосередитися на підтримці цього проекту постанови. Я хотів би звернутися до наших колег, які зараз висловлюють свою позицію біля трибуни Верховної Ради: давайте під час голосування ви проявите свою позицію через підтримку молоді, натиснувши зелену кнопку і сказавши молодіжній політиці «так».

Дякую за увагу. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І заключний виступ – Каплін Сергій Миколайович. Колеги, прошу всіх заходити, це заключний виступ. Прошу голів усіх фракцій запросити народних депутатів до залу. Будь ласка.

КАПЛІН С.М. Шановні колеги! Щойно ми з вами почули кілька виступів, а я отримав кілька повідомлень і дзвінків від молодих людей. Реакція їх дуже проста, молодіжна: «що ви гоніте»? Про що ви говорите? Про які слухання? Поділіться з молоддю грошима, які ви мільярдами витрачаєте на потреби, абсолютно неприродні для держави, яка знаходиться в стані соціально-економічної кризи і війни.

Заберіть гроші у фракцій, політичних партій, які присутні в парламенті, – це близько мільярда гривень, – які витрачають їх не на розвиток своїх партій, не на просування своїх неіснуючих ідеологій, а передусім на свою політичну рекламу і популізм. За ці державні гроші, вийняті з кишені простого українця, вони вішають бігборди, вони знімають рекламні ролики, записують радіоролики, купують розвороти в газетах і журналах, обдурюючи простих людей.

Зменшіть розмір фінансування на фантомні районні і обласні державні адміністрації, які вже років 15 чи 17 не розуміють, чим вони займаються. Чому вони бігають з одного кінця коридору в інший, переносючи ті чи інші папірці? Витратьте ці гроші на розвиток молодіжної культури, на мистецтво, на спорт, на підтримку здоров'я молодих людей. Заберіть у НАК «Нафтогаз України» ті мільярди, десятки мільярдів, які вони кладуть собі в кишеню після того, як обкладають оброком простих українців через вчетверо підвищені тарифи, і віддайте ці гроші молоді.

Дайте гроші молоді на підтримку у створенні нових робочих місць, на гарантію першого робочого місця, на формування майданчиків, кластерів в різних містах і регіонах нашої держави для молодіжного житлового будівництва. Дайте молоді гроші для того, щоб вона займалася молодіжним підприємництвом, навчіть молодь брати кредити і керувати стартапами. Зробіть так, аби молода людина була дійсно реальним пріоритетом для української держави. Не, вибачте, просирайте ці гроші на всілякі фестивалі, конкурси, програми розвитку лідерства, якого ніколи не було ні у Верховній Раді, ні у Кабінеті Міністрів України, поверніться, врешті-решт, обличчям до простої людини, до молодої людини.

Згідно з останніми дослідженнями звичайна сім'я, домогосподарство, живе приблизно – вдумайтеся! – на 7 тисяч гривень. Батько, мати і молода людина, яка приносить додому, у хату свою зарплату, разом заробляють 6-7 тисяч гривень. Скажіть, будь ласка, чим батьки можуть допомогти молоді? Завдання держави сьогодні по-батьківськи, з усім серцем, з усією відкритою душею допомогти молодій людині, підтримати її. А всі ці профанації, папірці, вони, врешті-решт, опиняться в традиційному місці – на гвіздку у туалеті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, колеги, обговорення завершено.

Зараз заключне слово – Величкович Микола, 1 хвилина (він просить 2 хвилини), і переходимо до голосування.

Прошу вас всіх, колеги, зайти до залу. Ми протягом дня демонстрували єдність у питаннях, які стосуються освіти і підтримки української молоді. Сподіваюся, всі зараз зайдуть до залу і ми підтримаємо цей проект постанови. Прошу всіх запросити до залу.

Будь ласка, заключне слово – Микола Величкович.

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р. Шановні колеги, поки заходять до залу наші колеги, я хотів би ще раз звернутися до всіх, незалежно від фракцій, політичних вподобань. Сьогодні ми затверджуємо ті речі, які звучали в цьому сесійному залі. Я хотів би повторити, що саме молодь підняла ті питання, ті проблеми, про які ви зараз говорите. Але вкрай важливо, щоб та позиція молоді, яка звучала тут, яку транслювали на всю країну, була відображена в цьому документі – Рекомендаціях парламентських слухань.

Тому я звертаюся до всіх: давайте зоблізуємося і підтримаємо наших молодих людей. Інакше яке кожен, хто не голосує, буде мати моральне право говорити про якісь молодіжні проблеми і ставити питання, чому влада або опозиція їх не вирішує? Я вважаю, що ми повинні всією Верховною Радою зараз проголосувати, натиснувши зелену кнопку, і сказати молоді: ми вас чуємо, ми розуміємо ваші проблеми. Навіть якщо зараз ми не можемо їх вирішити, ми бачимо, що це необхідно. Ми створимо собі дорожню карту, щоб розуміти, як це потрібно робити.

В цих Рекомендаціях парламентських слухань ми сформулювали проблеми, визначили, які міністерства повинні ними опікуватися. Існують механізми за допомогою яких кожне міністерство, Кабінет Міністрів України, місцеві територіальні громади можуть це контролювати. Звертаюся до всіх: давайте проголосуємо і підтримаємо нашу молодь.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Отже переходимо до прийняття рішення. Прошу всіх зайняти робочі місця. Будь ласка, заходьте до залу.

Колеги, займіть робочі місця. Прошу всіх приготуватися до голосування. Заходьте до залу. З лож поверніться до залу.

Ставиться на голосування проект Постанови «Про Рекомендації парламентських слухань про становище молоді в Україні на тему: «Формування та реалізація державної молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації» (№ 7383) за пропозицією комітету за основу і в цілому. Прошу голосувати. Прошу підтримати, колеги. Голосуємо! Підтримуємо, колеги. Підтримуємо українську молодь. Голосуємо! Прошу підтримати.

«За» – 172.

Рішення не прийнято.

Шкода, адже у нас протягом усього дня були позитивні голосування... (*Шум у залі*) Не встигли?

Дякую.

Отже, колеги, це дуже прикра позиція. Я поставлю один раз на повернення.

Прошу проголосувати за повернення до проекту постанови № 7383. Прошу підтримати. Голосуємо!

«За» – 171.

Рішення не прийнято.

На жаль, колеги. Звертаюся до комітету з проханням перевнести проект постанови, закон це дозволяє, і ми зможемо його розглянути. Дуже прикро, але я змушений оголосити, що проект постанови [№ 7383](#) відхилено.

Колеги, до мене звернувся комітет з проханням проект закону № 6656 не ставити під ризик сьогодні. І, очевидно, в цьому є логіка. Я можу ставити лише законопроекти, підготовлені до другого читання, або проекти постанов.

Ваші увазі пропонується проект Закону «Про внесення змін до законодавства про захист економічної конкуренції щодо визначення органами Антимонопольного комітету України розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції» ([№ 2431](#)). Повторне друге читання.

Колеги, дуже сподіваюся, що в середу комітети доопрацюють порядок денний і ми зможемо його затвердити. На жаль, сьогодні я можу ставити лише проекти постанов або законопроекти для розгляду у другому читанні. Тут комітет згоден, підтримав. Це друге читання, тут лише кілька поправок, небагато, і ми його можемо розглядати.

Запрошую до доповіді представника Комітету з питань економічної політики Вікторію Пташник. Будь ласка, прошу. Авторів поправок прошу приготуватися.

Вікторія Пташник попросила трошки більше часу. Прошу дати не 3, а 5 хвилин. Будь ласка.

ПТАШНИК В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Доброго дня, шановні колеги! Хочу звернути вашу увагу на те, що цей законопроект сприятиме запровадженню принципів пропорційності, правової визначеності та недискримінації у діяльності органів Антимонопольного комітету України, а також підвищить прозорість і передбачуваність правозастосовчої практики для суб'єктів господарювання.

Що є найважливішим у цьому проекті? Після його прийняття, я сподіваюся, органи Антимонопольного комітету при визначенні розмірів штрафів за порушення законодавства у сфері захисту економічної конкуренції будуть використовувати Методику з розрахунку розміру штрафів.

Цей законопроект ми подавали ще у 2015 році, коли ні про яку Методику з розрахунку розміру штрафів навіть не йшлося. Більше того, наше законодавство на сьогодні передбачає досить великі штрафні санкції за порушення конкурентного законодавства, але яким чином вони розраховуються було незрозуміло.

Крім того, колишнє керівництво не хотіло запроваджувати жодні методики саме для того, щоби мати змогу домовлятися з певними суб'єктами господарювання і накладати такі штрафні санкції, які їм будуть вигідними. Антимонопольний комітет розробив та затвердив Методику з розрахунку розміру штрафів, але на сьогодні вона не є нормативно-правовим актом. Це виключно добра воля Антимонопольного комітету, завтра він може її змінити так, як це їм буде вигідно.

Ви знаєте про нещодавні рішення Антимонопольного комітету, дуже, як на мене, невдалі, які стосувалися, зокрема, невизнання монополістами компаній, які належать окремим олігархам. Це не сприяє розвитку конкуренції на території України і точно не робить наш ринок більш привабливим. Саме тому я буду вас просити проголосувати за цей законопроект і зробити так, щоби Методика з розрахунку розміру штрафів, що накладаються за порушення конкурентного законодавства, стала нарешті нормативно-правовим актом, щоб Антимонопольний комітет був зобов'язаний прийняти таку методику. Більше того, в нашому законопроекті ми вказуємо, які принципи має застосовувати Антимонопольний комітет під час розрахунку штрафів.

Також ми хочемо, щоб Антимонопольний комітет був зобов'язаний вести розслідування справ щодо порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладати такі штрафи, які будуть чітко встановлені нормативно-правовою базою. Тому що, ви розумієте, коли окремі олігархи можуть приходити до окремих працівників і домовлятися, відстоюючи свою позицію, отримуючи незначні штрафні санкції, або навпаки – виходячи сухими з води, це абсолютно ганебна практика.

Як на мене, підхід має бути рівним для всіх, а Антимонопольний комітет нарешті має стати такою сильною та важливою інституцією, яка буде робити все для того, щоб розвивати конкуренцію. Його діяльність має бути спрямована на те, щоб боротися з тією монополією, яка, маючи вплив на ринок, порушує конкурентне законодавство, створює картелі, внаслідок чого ми з вами – споживачі – купуємо товари за завищеними цінами, купуємо ті послуги, які нам нав'язуються олігархами, а не ті, які ми обираємо самі, отримуємо неналежної якості послуги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ПТАШНИК В.Ю. Якщо можна, я додам. Цей законопроект був розроблений на виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Частиною п'ятою статті 255 Угоди визначено, що відомство з питань конкуренції має затвердити та опублікувати документ в якому роз'яснюються принципи визначення будь-яких штрафних санкцій, що накладаються за порушення законодавства про конкуренцію.

Пропозиції до цього проекту були обговорені на засіданні робочої групи, розглянуті на засіданні нашого Комітету з питань економічної політики за участі представників Міністерства економічного розвитку і торгівлі, різних громадських та професійних організацій, в тому числі представників Антимонопольного комітету.

Більшість пропозицій була врахована, тому я дуже сподіваюся на вдале голосування. Я дуже сподіваюся, що цього разу народні депутати, які, на превеликий жаль, в парламенті представляють олігархів, все-таки припинять блокувати трибуну, не будуть виходити з сесійної зали або шукати інші причини для того, щоб не голосувати, а підтримають цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, щодо поправок. Їх небагато. Я буду називати авторів, вони підніматимуть руку, на підтвердження теж. Озвучуватиме поправки голова комітету Іванчук Андрій Володимирович. Будь ласка, дайте 1 хвилину для того, щоб зачитати рішення. Авторів поправок прошу приготуватися.

Будь ласка, Андрію Володимировичу.

ІВАНЧУК А.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановний Андрію Володимировичу, Комітет з питань економічної політики розглянув законопроект № 2431, який був направлений на повторне друге читання, і 1 червня 2016 року (протокол засідання № 35) ми розглянули всі поправки на повторному другому читанні, більше половини врахували.

Комітет прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді прийняти даний законопроект в другому читанні та в цілому з урахуванням зауважень Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України, які в робочому порядку були надані під час засідання комітету, вони мають суто технічний характер. Дванадцять із 19 поправок враховані частково.

Просимо підтримати даний законопроект в редакції комітету в другому читанні та в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, переходимо до поправок. Я буду називати номери поправок, хто з авторів хоче поставити їх на підтвердження, прошу повідомити про це шляхом підняття руки.

Поправка 1. Не наполягає (*Шум у залі*).

Поправка 1 врахована. Ви щодо поправки 1, пані Ганно?

Добре. Ганна Гопко, будь ласка.

ГОПКО Г.М., голова Комітету Верховної Ради України у закордонних справах (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Доброго дня, шановні колеги. Я хотіла би подякувати Вікторії Пташник за те, що вона тримає на контролі діяльність Антимонопольного комітету.

Я хочу, щоб Вікторія ще раз пояснила, чи дійсно, завдяки цій поправці, що була врахована, Антимонопольний комітет буде мати змогу застосовувати прозорі штрафні санкції без зловживань, коли вони, наприклад, знижуються для олігархів, або, скажімо, не застосовуються.

Останній приклад – це діяльність Антимонопольного комітету в кінці грудня цього року. Хочу нагадати, що Антимонопольний комітет чомусь не знайшов підстав для визнання групи компаній ДТЕК Ахметова такими, що займають монопольне, домінуюче становище на ринку генерації електроенергії.

Виникає запитання: Антимонопольний комітет діє в інтересах Ахметова? Може його перейменувати? Тоді Ахметов зуміє фінансувати деякі політичні партії, які потім блокують трибуну і не дозволяють Україні рухатися у європейському, євроатлантичному напрямі.

Запитання до Вікторії Пташник: ця поправка дозволить Антимонопольному комітету дійсно бути підзвітним і не працювати в інтересах олігархів?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ви на голосуванні наполягаєте, пані Ганно? Добре. 30 секунд на репліку. Будь ласка, пані Вікторіє.

ПТАШНИК В.Ю. Хочу наголосити, що дана поправка якраз вказує, керуючись якими принципами Антимонопольний комітет має

затверджувати цю Методику з розрахунку розміру штрафів, яка має стати нормативно-правовим документом, а це – пропорційність. І ми пояснюємо в поправці, що означає цей принцип, недискримінація, також пояснюємо й розумність. І далі говоримо про те, що розмір штрафу визначається шляхом обрахування його базового розміру відповідно до порядку...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Вікторіє.

Поправка 2. Не наполягають.

Поправка 3. Сергій Каплін, будь ласка.

КАПЛІН С.М. Шановні глядачі, співвітчизники! Хочу наголосити, що мова йде про те, як працює національний інститут контролю за олігархами і відбувається процес деолігархізації в країні. Саме поправка 3 викликає у нас надзвичайно великі сумніви. Ті коми і крапки, які наставлені без будь-якої граматичної, стилістичної логіки, я вже не кажу про засади нормативно-правового регулювання. Це фактично спотворює, робить нікчемною цю норму, а отже унеможлиблює боротьбу з олігархією.

Я як юрист вимагаю, щоб ця поправка була поставлена на підтвердження, і щоб усі фракції висловили свою чітку позицію щодо повноцінності або нікчемності, юридичної нікчемності даної поправки. Прошу поставити поправку на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрію Володимировичу, прошу прокоментувати таке критичне зауваження. Будь ласка, Іванчуку увімкніть мікрофон.

ІВАНЧУК А.В. Я теж маю юридичну освіту, з питань української граматики я готовий посперечатися. Ми можемо провести незалежний іспит пана Капліна і мій з української граматики, але щоб ціною цього іспиту і перемоги був мандат депутата. Тоді ми зможемо поговорити про те, де треба ставити кому.

Я вважаю, що Вікторія Юріївна внесла дуже правильну поправку, комітет її підтримує. Тому я прошу підтримати рішення комітету і Вікторію Юріївну Пташник. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, колеги, ставлю на підтвердження поправку 3. Комітет просить зал підтримати її. Хто підтримує поправку 3, прошу проголосувати. Голосуємо. Комітет підтримує її.

«За» – 86.

Рішення не прийнято.

Поправка 4. Не наполягає.

Поправка 5. Будь ласка, Каплін.

КАПЛІН С.М. Візьму на себе сміливість як юрист, шановний пане Іванчук, зауважити, що даний законопроект є абсолютно неконституційним і він зараз реалізовується шляхом голосування. Тут буквально в кожній другій нормі закладені умови і можливості для самостійного, в рамках закону, трактування конституційних норм.

Я веду мову конкретно про цю поправку і можливість встановлювати штрафи поза юрисдикцією судів. Це абсолютно ненормально, коли ми одним законом фактично переписуємо норми Конституції. Подібні речі слід регулювати в судовому порядку. Більше того, подібна практика створює надзвичайно небезпечний прецедент, коли ми, народні депутати України, можемо через прийняття тих чи інших законодавчих актів фактично нівелювати конституційні норми. Тому я вимагаю поставити на...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, я ставлю на підтвердження. Пане Андрію, добре. Вибачте, голова комітету дає коментарі щодо поправок. У нас їх було небагато, я думав, що ми швидко їх розглянемо.

Дуже прошу лаконічно, Андрію Володимировичу.

ІВАНЧУК А.В. Як юрист, пане Каплін, повідомляю вам, що у нас є Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, і воно не вбачає в цьому порушення Конституції. А ви можете переконати 45 наших колег і звернутися до Конституційного Суду. Лише він може визначити, відповідають дані норми Конституції чи ні.

Дякую. Прошу підтримати поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставиться на підтвердження поправка 5. Хто її підтримує, прошу голосувати. Комітет її підтримує. Будь ласка.

«За» – 81.

Рішення не прийнято.

Поправка 9. Не наполягає (*Шум у залі*).

Поправка 8... Скажіть, у вас ще багато поправок? Остання. Добре. Поправка 8.

Каплін. Будь ласка.

КАПЛІН С.М. Поправкою 8 так само створюється унікальний для європейського права прецедент, коли окремою нормою окремого закону практично переписується Конституція, її конституційні норми. Я наполягаю, щоб така поправка була підтверджена або не підтверджена більшістю народних депутатів, які знаходяться в залі. Це перше.

Друге. Шановний пане Іванчук, у наступному скликанні, я переконаний, нас буде мінімум 45 депутатів, і ми, наша політична сила, Соціал-демократична партія, зможе...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу вимкнути мікрофон. Дякую.

Я казав: політичної агітації не треба проводити в залі парламенту. Я дуже коректно і однаково ставлюся до всіх.

Будь ласка, 1 хвилина, Іванчук.

Хочу повідомити, що залишилося буквально три поправки. Ми продовжимо засідання до завершення розгляду поправок. Але прошу всіх бути дуже лаконічними.

Іванчук. Будь ласка.

ІВАНЧУК А.В. Шановний пане Голово! По-перше, я хотів би сказати всім народним депутатам, що я всіх буду радий бачити у наступному скликанні і попрацювати. Але, пане Голово, у зв'язку з тим, що пан Каплін... Із законопроекту Вікторії Пташник було виключено дві ключові поправки, тому я прошу не підтримувати його. Прошу поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, спочатку я поставлю поправку 8 на підтвердження. Хто її підтримує, прошу голосувати. Голосуємо!

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Колеги, ми фактично завершили обговорення законопроекту і можемо переходити до голосування. Прошу всіх зайти до залу і приготуватися до голосування.

Ставиться на голосування проект закону № 2431 за пропозицією комітету в другому читанні та в цілому. Прошу голосувати. Прошу підтримати. Голосуємо!

«За» – 93.

Рішення не прийнято.

Проект закону [№ 2431](#) відхилено.

Колеги, я хочу звернутися до всіх, бо багато хто відчув, що вже вибори почалися. У нас тут робота в парламенті, вибори – поза парламентом. Існують передбачені форми: кліпи, зустрічі з трудовими колективами, зустрічі на фронті – туди їдьте у вільний від роботи час і агітуйте. Тут триває робота українського парламенту.

Закликаю всіх у наступні дні бути на робочих місцях. Нагадую, що в четвер у нас будуть надважливі законопроекти про внесення змін до Конституції щодо стратегічного курсу на вступ до ЄС і НАТО, і буде неприйнятним, якщо політичні дискусії і президентські переговори якимось чином вплинуть на наше голосування в залі.

Прошу всіх і завтра, і позавтра трошки пригасити емоції, бути в залі і брати участь у роботі Верховної Ради України. Це відповідальність кожного з нас. Коли ми йшли на вибори, ми давали обіцянку перед нашою громадою, перед українцями. Тому, колеги, прошу, щоб завтра і післязавтра у нас була максимальна мобілізація в залі.

Вечірнє засідання Верховної Ради України оголошується закритим. Завтра о 10 годині всіх чекаю в залі для продовження нашої роботи.

Дякую. До побачення.